

خبرنامه مقابله با فقر و نابرابری

به سفارش معاونت رفاه اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
معاونت رفاه اجتماعی

پژوهشگاه مطالعات توسعه جهاد دانشگاهی

روزنامه ایران:

صداهایی که باید شنیده شود

دبیرکل خانه کارگر: خصوصی سازی کارخانه ها را

تخریب و تعطیل کرد

خبرگزاری ایسنا:

واریز بسته حمایت معیشتی دولت

معاون رفاه وزارت کار: بازمانده از تحصیل ها

شناسنامه دار می شوند

روزنامه شرق:

۱۷۰ هزار معلم فاقد مسکن خانه دار می شوند

حسین راغفر: ظهور ژنرال های ابرثروتمند نتیجه

سیاست های نئولیبرالی است

انصاف نیوز:

ثبت آزار جنسی خیابانی روی نقشه

معاون امور زنان رئیس جمهور: تنها ۳ درصد از

دختران کشور بازمانده از تحصیل هستند

شماره سی و ششم

۳۰ آبان ۶ آذر ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۹ آذر ۱۳۹۸

فقدان استراتژی فقرزدایی و مهجوریت دانشگاه	
۴ فقر، بلای بنیان برانداز	
۶ زباله‌گردها؛ آخرین حلقه از مافیای بازیافت زباله و پسماند	
۹ ضرورت مبارزه با پدیده فقر و نابرابری در ایران	
۱۳ محجوب: خصوصی‌سازی کارخانه‌ها را تخریب و تعطیل کرد	
۱۵ صداهایی که باید شنیده شود	
۱۵ بازمانده از تحصیل‌ها شناسنامه دار می‌شوند	
۱۵ ظهور ژنرال‌های ابرثروتمند نتیجه سیاست‌های نئولیبرالی است	
۱۶ اطلس جغرافیایی فقر در زنجان برای محرومیت‌زدایی تهیه می‌شود	
۱۶ واریزبسته حمایت معیشتی دولت	
۱۶ ۱۷۰ هزار معلم فاقد مسکن خانه‌دار می‌شوند	
۱۶ ثبت آزار جنسی خیابانی روی نقشه	
۲۱	
تنها ۳ درصد دختران کشور بازمانده از تحصیل هستند	
۱۷ حسینی: عدالت آموزشی در خدمت به دانش‌آموزان استثنایی تجلی می‌یابد	
۱۹ از شهریه ۱۰۰ میلیونی مدارس تا یک میلیون کودک خارج از چرخه تحصیل	
۱۹ وظیفه دولت، کنترل عاقلانه و نه دستوری قیمت‌ها	
۱۹ نصف یارانه بنزین در کشور توسط ۳ دهک بالا مصرف می‌شود	
۲۰ سامانه جامع روابط کار و چالش قرارداد موقت	
۲۰ احتمال آغاز مجدد ثبت نام مسکن ملی تا دو روز آینده	
۲۰ زندگی زنان آسیب‌دیده در کتاب «سرنوشت شهرزاد»	
۲۰ تله فقر بین نسلی مسئله دولت و مجلس باشد	
۲۱ ساختار اقتصاد جهانی در سال آینده هم شکننده خواهد بود	
۲۱ کارگران کوره‌پزخانه‌ها زیرشلاق خشونت پنهانی به نام «فقر»	
۲۱ ارسال ۱۰ کانکس آموزشی به مناطق سخت‌گذر دزفول نیازمند بالگرد است	
۲۱	

مبارزه با فقر، تبعیض و نابرابری

ضرورت تعامل دستگاه‌های اجرایی با دانشگاه‌ها
فقدان استراتژی فقرزدایی و مهاجوریت دانشگاه
شرایط لازم جهت انعکاس مطالعات فقر در سیاست‌گذاری‌های اجتماعی

دیگر، دست کم به اندازه‌ای که صنایع رقابتی (چه در سطح داخلی و چه بین‌المللی) فعال هستند، نیاز به همکاری با دانشگاه از سوی فعالین اقتصادی احساس می‌شود. این موضوع درباره بسیاری از حوزه‌های خدماتی نظیر حوزه مالی و... نیز صادق و مشهود است. از طرف دیگر، در برخی زمینه‌ها نظیر حوزه‌های مرتبط با فقر و حمایت اجتماعی که از ذیفعان فعال و دارای کنش اجتماعی قابل توجهی برخوردار نیست، تقاضا برای مطالعات دانشگاهی و پژوهشی بسیار کم است. در این زمینه‌ها این دولت‌ها هستند که باید موتور محرک این دست از مطالعات و پژوهش‌ها باشند. اینکه دولت‌ها تا چه حدی به این موضوعات ورود می‌کنند و تا چه حدی در این زمینه به دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی مراجعه می‌کنند به عواملی از جمله موارد زیر بستگی دارد:

- جایگاه برنامه‌های فقرزدایی و حمایت اجتماعی در اولویت‌های اجرایی دولت‌ها؛
- میزان منابع مالی در دسترس در حوزه فقر و حمایت اجتماعی؛
- میزان هدفمند بودن برنامه‌های فقرزدایی و حمایت اجتماعی.

به طور مشخص می‌توان مدعی شد که برنامه‌های فقرزدایی و حمایت اجتماعی دست کم از بعد از انقلاب اسلامی جزء اولویت‌های اصلی اقتصادی کشور بوده است. هم‌اکنون در قوانین برنامه‌های توسعه و بودجه و هم طرح‌های اجرا شده مؤید این موضوع هستند. در مجلس شورای اسلامی تقریباً این موضوع تبدیل به یک واقعیت شده است که نمایندگان مجلس هرگاه بخواهند اولویت یک طرح را برای همکاران خود تبیین کنند، سعی می‌کنند که وجه حمایتی آن را به نحوی تقویت کرده و طرح را به نوعی به یکی از گروه‌های نیازمند حمایت از جمله روستائیان، بازنشستگان، ایثارگران، افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی و

مسئله ارتباط دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی با مراکز برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری یکی از موضوعات چالشی است که تقریباً در همه حوزه‌های سیاست‌گذاری موضوعیت دارد. در یک دید کلان به فعالیت‌های دانشگاهی ایران می‌توان تأیید کرد که بخش مهمی از فعالیت‌ها از جمله تدوین پایان‌نامه‌ها و مقالات علمی، ارتباط تعریف شده‌ای با نیازهای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی ندارد. در واقع این طور به نظر می‌رسد که نفس تدوین مقاله‌ها یا پایان‌نامه‌ها فارغ از اینکه معطوف به مسأله‌ای واقعی باشد، در حال حاضر موضوعیت پیدا کرده است. بخشی از این انحراف آشکار دانشگاه‌ها از مسیر واقعی و رسالت حقیقی آن‌ها به ساختار بروکراتیک شکل گرفته در دانشگاه‌ها مربوط است که به واسطه سازوکارهای مالی غیر وابسته به نتیجه فعالیت‌ها، اساتید و دانشجویان را در مسیر ارتقاء مرتبه یا اخذ مدرک دانشگاهی قرار داده است. بخشی به ریشه‌های فرهنگی معطوف به اصالت مدرک فارغ از فایده آن بر می‌گردد که در چند دهه اخیر به طور مرتب تشدید شده است. بخشی به عدم احساس نیاز سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان به نتایج مطالعات علمی و پژوهشی بر می‌گردد و بخشی هم به عدم شایسته‌گزینی چه در جایگاه‌های علمی و چه در جایگاه‌های سیاست‌گذاری و برنامه‌ریز مربوط است.

اگرچه این موضوع یعنی گسست میان فعالیت‌های دانشگاهی و پژوهشی و فعالیت‌های معطوف به سیاست‌گذاری، تقریباً در رابطه با همه مسائل در ایران موضوعیت دارد، در برخی مسائل این موضوع کم‌رنگ‌تر و در برخی پررنگ‌تر دیده می‌شود. به عنوان مثال اگر ارتباط ضعیف میان صنعت و دانشگاه همواره به عنوان یک چالش در ایران مطرح بوده است، این موضوع دست کم در مورد صنایع رقابتی غیردولتی موضوعیت کمتری دارد. به عبارت

غیره مرتبط نمایند تا حمایت کافی برای تصویب طرح خود را جلب نمایند. اغلب موارد هم این استراتژی کارگر واقع می‌شود و طرح‌های ارائه شده با استقبال سایر نمایندگان مواجه می‌شود. این موضوع نشان می‌دهد که موضوع حمایت اجتماعی یکی از اولویت‌های پذیرفته شده دست کم در مجلس شورای اسلامی است.

در حوزه تأمین منابع مالی نیز به نظر می‌رسد اگرچه مشکلاتی وجود دارد و بخصوص در دوره‌هایی که دولت با مشکل کسری بودجه مواجه است، تشدید می‌شود؛ اما این موضوع به طور کلی مسأله محوری و چالش اصلی نیست. تعدد نهادهای حمایتی دولتی و عمومی غیردولتی از جمله وزارت رفاه، بهزیستی، کمیته امداد، سازمان اوقاف، آستان‌های مقدس، بنیاد مستضعفان، بنیادهای متعدد... این موضوع را تأیید می‌نماید.

خلاً اصلی به بند سوم یعنی میزان هدفمند بودن برنامه‌های فقرزدایی و حمایت اجتماعی مربوط است که منابع و امکانات در دسترس را در یک تقسیم کار مناسب به نحو بهینه مورد استفاده قرار دهد. واضح است که در چنین فضایی و در شرایطی که استفاده بهینه و هدفمند از منابع و امکانات در دستور کار نباشد، استفاده از ظرفیت‌های پژوهشی و دانشگاهی موضوعیت چندانی نخواهد داشت و برنامه‌های موجود بدون برخورداری از عمق کافی و صرفاً با اتکاء به ایده‌های جاری و عموماً دم دستی پیش خواهد رفت. به عبارت دیگر قدم اول در زمینه توسعه همکاری با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در حوزه فقر و رفاه اجتماعی، وجود یک استراتژی کلان فقرزدایی و حمایت اجتماعی است که همه نیروهای موجود را ملزم به ارائه برنامه‌های هدفمند در چارچوب یک تقسیم کار منطقی و بهینه خواهد نمود. در صورتی که این موضوع پذیرفته شود، ناگزیر پای دانشگاه و دانشگاهیان به موضوع فقرزدایی و حمایت اجتماعی باز خواهد شد و کشور از منافع آن برخوردار خواهد گردید.

*دکتر سید هادی موسوی نیک - عضو مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

***

در هفته‌ای که گذشت، اخبار زیر جلب توجه می‌کند:

● دبیرکل خانه کارگر گفت: به تمام مسئولان هشدار می‌دهم که از خصوصی‌سازی و دفاع از آن فاصله بگیرند. امروز بخش خصوصی انگشت اتهام خود را به سمت کارگران می‌گیرد و آن‌ها را متهم به زیاده‌خواهی می‌کند.

● روزنامه ایران در گزارشی با عنوان «صداهایی که باید شنیده شود»، نوشت: برخی جامعه‌شناسان بر این باورند که استراتژی مسئولان در برابر حاشیه‌نشینان باید این باشد که آن‌ها را به رسمیت شناخته، غیر تلقی نکنند و برخورد قهرآمیز نیز نداشته باشند.

● به گزارش خبرگزاری ایسنا، وزارت رفاه در راستای کاهش فقر آموزشی، اجرای طرح

شناسایی کودکان بازمانده از تحصیل را با همکاری وزارت آموزش و پرورش از سال ۹۷-۱۳۹۶ برای بازگشت به مدرسه آغاز کرده است.

● به نقل از روزنامه شرق، حسین راغفر گفت: یکی از پیامدهای سیاست‌های نئولیبرالی پس از جنگ، همین خصوصی‌سازی به دوستان و اقوام است که امروز شاهد به وجود آمدن ژنرال‌های ابرثروتمند هستیم.

● مدیرکل کمیته امداد امام خمینی (ره) استان زنجان اظهار داشت: به منظور فقرزدایی، هسته تخصصی محرومیت‌زدایی و توانمندسازی باهدف بررسی علمی ابعاد تولید فقر در جامعه و تهیه نقشه راه مناسب برای فقرزدایی، تشکیل شده است.

● به گزارش خبرگزاری ایسنا، واریز بسته حمایت معیشتی دولت در سه نوبت و در روزهای ۲۷ آبان، ۲۹ آبان و دوم آذرماه برای ۶۰ میلیون ایرانی بر حسب بعد خانوار واریز شد.

● در مراسمی با حضور وزیران راه و شهرسازی و آموزش و پرورش، تفاهم‌نامه ساخت ۱۷ هزار واحد مسکونی برای فرهنگیان فاقد مسکن امضا شد.

● طبق آمار سال ۹۷، سازمان بهزیستی ۴۹ درصد از زنان ایرانی آزار جسمی و فیزیکی، ۲۶ درصد عاطفی و روانی و کلامی و ۲۲/۲ درصد آن‌ها آزارهای اجتماعی و اقتصادی دیده‌اند.

● معاون امور زنان و خانواده رئیس‌جمهور گفت: وضعیت سواد زنان از ۳۴ درصد در سال ۱۹۷۶ به ۸۹ درصد در ۲۰۱۹ افزایش یافته و در حالی که در سال ۱۹۷۶ حدود ۳۸ درصد دختران ایران بازمانده از تحصیل بودند، اکنون این رقم به حدود ۳ درصد در مناطق دورافتاده رسیده است.

۵

خبرنامه مقابله با فساد و فقر

شماره سی و هشتم

۳۰ آبان ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۹ آذر ۱۳۹۸

بخش اول

مبارزه با فقر،
تبعیض و
نابرابری

فقر، بلای بنیان برانداز

حلقه‌های مفقوده مبارزه با فقر در ایران

پیشنهاد چند راهکار به منظور برون رفت از فقر و نابرابری

افراد می‌باشند که در فقر مطلق به سر می‌برند. بر اساس این معیار، در ایران فقر مطلق، از ۰٫۴ درصد در سال ۲۰۰۵ به ۰٫۳ درصد در سال ۲۰۱۶ رسیده است. از این رو، وضعیت ایران از نظر فقر مطلق بهبود یافته اما همچنان راه درازی برای ریشه‌کنی فقر در پیش است. به مسئله فقر و ریشه‌کنی آن در قانون اساسی کشورمان به صراحت و گاهی ضمنی تأکید شده است. به عنوان نمونه، اصل چهارم و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به ریشه‌کنی فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد اقتصادی با حفظ آزادی تأکید دارد. تأمین نیازهای اساسی مانند مسکن، خوراک، پوشاک، بهداشت و درمان، آموزش و پرورش و امکانات لازم برای تشکیل خانواده نیز مورد توجه قرار گرفته است. اصل بیست و نهم قانون اساسی، برخورداری از تأمین اجتماعی بازنشستگی، بیکاری، پیری، از کارافتادگی، بی‌سرپرستی، در راه ماندگی، حوادث و سوانح و نظایر آن‌ها را به عنوان یک حق تلقی کرده است. به همین ترتیب اصل سی‌ام و اصل سی و یکم نیز تأمین وسایل آموزش و پرورش و داشتن مسکن متناسب با نیاز را حق هر فرد و خانواده ایرانی دانسته است. لذا همانطور که در قوانین پیداست، چهره‌ی فقر در نظام جمهوری اسلامی ایران، مطرود و ناپسند است و در این راستا، دولت‌ها همواره تلاش داشته‌اند تا در قالب برنامه‌های متفاوت به نحوی به اقشار و گروه‌های نیازمند جامعه کمک رسانده تا مسئله فقر را کاهش و دامنه آن را محدودتر سازند.

با این حال، با وجود برنامه‌های فقرزدایی در ایران و تلاش‌هایی که در برنامه‌های توسعه کشور در طی سال‌های بعد از انقلاب اسلامی انجام شده، آمارهای غیررسمی و حتی رسمی فقر نشان از آن دارد که در خوش‌بینانه‌ترین حالت اگر فقر افزایش پیدا نکرده باشد، کاهش چندانی نیز

فقر، دغدغه‌ی معیشت و تأمین نیازهای اولیه‌ی افراد جامعه از جمله مفاهیم اولیه و اساسی در ادبیات توسعه می‌باشد. همچنین، فقر یکی از جدی‌ترین و مهم‌ترین معضلات قرن حاضر محسوب می‌شود که هزینه‌های انسانی سنگینی را بر اجتماع تحمیل می‌نماید. از این رو، ریشه‌کنی فقر در زمره‌ی اولویت‌های تمامی حکومت‌ها و دولت‌ها است. بر خلاف آنچه که پیش از این تصور می‌شد، فقر به تنهایی یک متغیر اقتصادی و تک بعدی نیست؛ بلکه دربرگیرنده‌ی مفهومی جامع و چند بعدی است که کل طیف زندگی بشر را در بر می‌گیرد. به عبارت دیگر، امروزه بر همگان آشکار شده که علاوه بر کمبود یا نبود درآمد، نبود قابلیت لازم برای خروج از فقر برای افراد فقیر نیز از علت‌های اصلی فقر است.

گذری بر وضعیت فقر در ایران

بنا بر گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۸)، ایران با وجود آنکه در زمره‌ی کشورهایی است که به لحاظ نرخ فقر در وضعیت مناسب‌تری نسبت به برخی کشورهای در حال توسعه یا کمتر توسعه یافته (با نرخ‌های فقر مطلق ۳۰ تا ۴۰ درصد) قرار دارد، اما همچنان موضوع فقر مطلق در آن مطرح است. بر اساس برآورد این مرکز، نرخ فقر در سال ۱۳۹۶ به طور متوسط در کل کشور ۱۶ درصد بوده است که هرچند نسبت به برخی کشورهای در حال توسعه در وضعیت بهتری قرار دارد، اما نیازمند آن است که همچنان به دلایل ایجاد فقر و همچنین راهکارهای قانونی برای کاهش آن پرداخته شود.

همچنین، آمارهای بانک جهانی نیز بهبود اوضاع فقر در ایران را نوید می‌دهند. در گزارش‌های منتشر شده از سوی بانک جهانی، افرادی که دارای درآمد روزانه ۱٫۹۰ دلار هستند، در زمره‌ی

نداشته است. از این رو، در ادامه سعی بر آن است تا راهکارها و پیشنهادهای به منظور برون رفت از فقر در جامعه ارائه گردد.

شناخت و آگاهی نسبت به فقر

یکی از اهداف اصلی برنامه‌های توسعه بعد از انقلاب اسلامی، رفع فقر و محرومیت در کشور بوده است؛ به گونه‌ای که، همواره مسئله فقر در برنامه‌های توسعه ایران با مراتبی از شدت و ضعف مورد اهتمام قرار گرفته است. این در حالی است که با وجود تأکید بر ضرورت توانمندسازی محرومان و فقرا در برنامه‌های توسعه کشور، مسئله وجود فقر در ایران همچنان ادامه دارد. اصولاً پیش شرط اصلی موفقیت در هر برنامه‌ای "شناخت" درست از آن پدیده‌ای است که سعی در برنامه‌ریزی در جهت آن داریم. به نظر می‌رسد در برنامه‌های فقرزدایی این شناخت به درستی صورت نگرفته و به نحوی پیش رفته که تمام برنامه‌ها و فرآیندها را تحت تأثیر خود قرار داده است. چرا که فقر مسئله‌ی اجتماعی است و یا دست کم مسئله‌ی اقتصادی-اجتماعی است و چنین مسئله را نمی‌توان صرفاً با ابزار اقتصادی حل کرد. منطق استدلال می‌کند که ابزار باید مناسب اهداف باشد. با ابزار اقتصادی شاید بتوان یک مسئله اجتماعی را به صورت مقطعی کاهش داد، اما مسلماً نمی‌توان آن را برای همیشه حل کرد. اقتصادی دیدن مسئله اجتماعی فقر، همان فلسفه نادرستی است که برنامه‌های فقرزدایی ایران را دچار فقر کرده است.

از این رو، چنین بر می‌آید که شاید یکی از بزرگترین ریشه‌های استمرار و گسترش فقر در ایران آن است که کشور همچنان در فهم خطوط کلی بنیان‌های اندیشه‌ای و مفهومی فقر دچار کاستی جدی است. لذا، پیشنهاد می‌شود تا اولاً نوع نگاه به مسئله فقر در برنامه‌های فقرزدایی تشریح گردد. ثانیاً با شناخت درست از مسئله فقر در کشور، از انسداد اجتماعی بین برنامه و فقرا ممانعت شود.

توانمندسازی و کاهش فقر

حوزه توانمندسازی و کاهش فقر یکی از حوزه‌های بسیار تأثیرگذار و مهم اجتماعی است که پس از مطرح شدن مباحث توسعه و کاهش فقر، بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. رویکردهای توانمندسازی بر ارتقای آزادی دامنه انتخاب و عمل فقرا تأکید دارد. به عبارت دیگر، توانمندسازی اقشار فقیر، برای اثربخشی توسعه بسیار حیاتی است.

رویکرد توانمندسازی برای پیشرفت و تقویت مردم فقیر، در بطن توسعه قرار دارد و به فقر به جای مشکل، به عنوان یک منبع و راه حل مهم نگاه می‌کند. این رویکرد به هویت فقرا ارج

نهاده و آن را به رسمیت می‌شناسد. این مفهوم بر تغییر و دگرگونی در عقاید و افکار و رفتارهایی دلالت دارد که بازیگران خارجی را وارد مباحث کاهش فقر می‌کند. بنابراین، روش توانمندسازی باید بر نقاط قوت مردم فقیر، دانش، مهارت‌ها، ارزش‌ها، نوآوری‌ها و انگیزه‌های آنان برای حل مشکلات و مدیریت منابع به منظور خروج از گردونه فقر بنا نهاده شود. این رویکرد با فقر با احترام و متناسب با شأن و منزلت آنان رفتار می‌کند. (بانک جهانی، ۱۳۹۵)

توانمندسازی به عنوان اصلی‌ترین جهت‌گیری دولت در مبارزه با فقر به راهی جز ایجاد اشتغال منتهی نخواهد شد. در عین حال ماهیت فقر ایجاب می‌کند اشتغال هدفدار در این زمینه زودبازده بوده و به سادگی قابل حصول باشد. لذا آموزش افراد جویای کار و شناسایی زمینه‌های ایجاد مشاغل زودبازده در بخش‌های کشاورزی، دامداری، صیادی، صنایع دستی و غیره برای واگذاری به افراد جویای کار از جمله اقدامات لازم در جهت توانمندسازی فقرا است. (ارضوم چیلر، ۱۳۸۴)

حمایتگری و کاهش فقر

تعاریفی که از حمایتگری اجتماعی ارائه می‌شوند، بسیار متنوع هستند؛ هرچند که تمامی تعاریف موجود، به لحاظ زبان و مفهوم اشتراکاتی دارند. با این حال، توجه به این نکته ضروری است که حمایتگری، اول از همه یک فرآیند محسوب می‌شود که در دوره‌ی زمانی نامشخص، گاهی کوتاه و گاهی طولانی مدت، انجام می‌گیرد. این فرآیند، استراتژیک است و انجام دادن اقدامات هدفمندی را از سوی ذی نفعان و تصمیم‌گیرندگان اصلی می‌طلبد. حمایتگری اجتماعی همیشه در نظر دارد بر خط‌مشی‌ها، قوانین، مقررات و برنامه‌ها در بالاترین سطوح تصمیم‌گیری در بخش عمومی و خصوصی تأثیر بگذارد. به طور خلاصه، حمایتگری اجتماعی در ساده‌ترین شکل، عبارت است از عملی که به اثرگذاری یا پشتیبانی از چیزی یا کسی منجر می‌شود.

یکی از مؤثرترین روش‌های حمایتگری اجتماعی، ایجاد سازمان‌ها و نهادهایی است که در زمینه‌ی پایان دادن به فقر و ایجاد تغییر، فعالیت و حمایتگری می‌کنند. این حمایتگری می‌تواند به روش‌های مختلفی صورت پذیرد؛ از تدوین برنامه‌های متنوع جهت آموزش به افراد جامعه گرفته تا برگزاری گردهمایی‌ها و یا برقراری ارتباط و تماس با یک مقام رسمی و تشویق وی برای مبارزه با فقر در جامعه.

حمایتگری اجتماعی به هر طریقی که انجام شود، نتیجه‌ای جز یاری رساندن به ریشه‌کنی فقر در پی نخواهد داشت. لذا پیشنهاد می‌گردد تا از ابزار حمایتگری اجتماعی برای شنیده شدن صدای فقرا در جامعه استفاده شود.

V

خبرنامه
مقابله با
فساد و فقر

شماره سی و ششم

۳۰ آبان ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۹ آذر ۱۳۹۸

نقشه‌ی راه مطلوب فقرزدایی

یکی از اهداف اصلی برنامه‌های توسعه بعد از انقلاب اسلامی، رفع فقر و محرومیت در کشور بوده است؛ به گونه‌ای که، همواره مسئله فقر در برنامه‌های توسعه ایران با مراتبی از شدت و ضعف مورد اهتمام قرار گرفته است. این در حالی است که با وجود تأکید بر ضرورت توانمندسازی محرومان و فقرا در برنامه‌های توسعه کشور، مسئله وجود فقر در ایران همچنان ادامه دارد. با توجه به تجربه‌ی کشورهای پیشرو و توسعه یافته، کاهش و تحدید فقر علاوه بر آنکه رشد پایدار را به ارمغان می‌آورد، فرصت‌های اقتصادی بهتری را نیز برای افراد جامعه فراهم می‌کند. لذا، تدوین یک استراتژی مطلوب فقرزدایی می‌تواند نقشه‌ی راه مناسبی را پیش روی سیاستگذاران ترسیم نماید.

پیش شرط تدوین یک استراتژی مطلوب فقرزدایی، مستلزم شناخت و آگاهی نسبت به مفهوم فقر و ابعاد آن است. به عبارت دیگر، فهم روشمند از مسئله‌ی فقر می‌تواند در تدوین برنامه‌های فقرزدایی کشور را یاری رساند. از طرف دیگر، توانمندسازی فقرا در جامعه می‌تواند صدای آن‌ها را به گوش نهادهای مسئول رسانده و دولت را وادار سازد تا از روش‌هایی چون ایجاد بازارهای کار بهتر برای افراد فقیر و اشتغال شایسته به منظور یاری رساندن به فقرا استفاده نماید.

همچنین، سازمان‌های مردم‌نهاد، انجمن‌ها، تشکل‌ها و سایر نهادهای مدنی غیردولتی، می‌توانند نقش مؤثری را برای مشارکت بیشتر فقرا در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی، از طریق بستر حمایتگری اجتماعی ایفا کنند.

منابع:

- ارضروم چیلر، نسربین (۱۳۸۴)؛ ابعاد گوناگون فقر در ایران، مجموعه پژوهش‌های اقتصادی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۷
- بانک جهانی (۱۳۹۵)؛ توانمندسازی و کاهش فقر، ترجمه فرزام پوراصغر سنگاچین و جواد رضوانی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، زمستان ۱۳۹۴
- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۸)؛ دلایل فقر پایدار در ایران و پیشنهادهایی برای خروج از فقر، معاونت پژوهش‌های اقتصادی دفتر مطالعات اقتصادی، شماره مسلسل: ۲۲۰۱۶۵۷۴، تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۰۵/۲۸

*مونا امیری، دانشجوی دکتری اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی

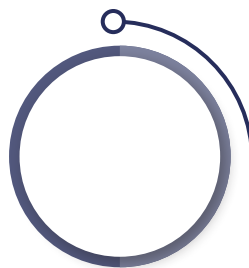

زباله‌گردها؛ آخرین حلقه از مافیای بازیافت زباله و پسماند

پرداختن به مسائل و مشکلات زندگی فرودستان و فقرا و تلاش برای بهبود وضعیت زیستی و معیشتی آنها تنها از طریق لمس بی‌واسطه و مشاهده مستقیم شیوه زیست آنها و شناسایی مصائب و مشکلاتی که آنان در زندگی روزمره با آن دست و پنجه نرم می‌کنند، میسر می‌گردد. شناسایی گروه به گروه فرودستان و اقشار آسیب‌پذیر و تشریح معضلات و گرفتاری‌هایشان از زبان خودشان می‌تواند نهادهای حاکمیتی و عمومی را به شناخت عینی‌تر و مشخص‌تری از بحران‌ها و مسائل مربوط به این اقشار برساند. مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه قصد دارد در قالب مجموعه‌ای از گزارش‌های موردی و میدانی، نمودهای آشکار و حاد فقر و نابرابری در جامعه را به تصویر بکشد تا از این طریق مسائل و مصائب فقرا را به گوش سیاست‌گذاران و نهادهای حاکمیتی و عمومی برساند. شاید از این طریق، روزنه‌ای جهت ساماندهی و رسیدگی و مقابله با ریشه‌های بروز این وضعیت گشوده شود.

در نزدیکی یکی از بوستان‌های مرکز شهر، روبروی سطل زباله‌ای منتظر بودم. در کمتر از نیم ساعت سه نفر به سراغ این سطل زباله آمدند، تا کمر به داخل آن خم شدند، چیزی که برداشتند و در گونی وصله و پینه‌شده‌شان انداختند و رفتند. یک سطل زباله معمولی در مرکز شهر که هیچ ویژگی بخصوصی نداشت که زباله‌های داخل آن مورد مطلوبی برای بازیافت به حساب بیاید، یک سطل زباله کاملاً معمولی در یک محل کاملاً معمولی و متوسط! همین سطل زباله روزانه میزبان ده‌ها نفر می‌شود تا وسایل معیشت‌شان را درون آن جستجو کنند.

زباله‌گردی به این شکل و با این گستردگی قطعاً از معضلات نوظهور جامعه ماست؛ نه صرفاً محدود به تهران و شهرهای بزرگ است و نه محدود به مناطق شمال‌شهرنشین. تقریباً در تمام شهرستان‌ها و شهرهای کوچک و در فرودست‌ترین مناطق هر شهر نیز اوضاع به همین منوال است. پیش از این نیز بودند افراد بی‌سرپناهی که در میان زباله‌ها به دنبال مواد خوراکی

و مواد قابل استفاده می‌گشتند، اما این شکل جدید از زباله‌گردی، یعنی زباله‌گردی به عنوان یک شغل که افرادی به استخدام یک پیمانکار دربیایند و روزانه ۱۰-۱۲ ساعت به این کار اشتغال داشته باشند، قطعاً پدیده‌ای نوظهور است که عمری کمتر از ۳ یا ۴ سال دارد. همین ابتدای گزارش یک توضیح راجع به لفظ خود زباله‌گرد ضروری به نظر می‌رسد. در میان مسئولین و مردم عادی هستند افرادی که سعی دارند با تغییر واژه‌ها از زشتی پدیده‌ها کم کنند. مثلاً استفاده از پاکبان به جای رفتگر، یا کارگر بازیافت به جای زباله‌گرد. تغییر و آرایش الفاظ هیچ تأثیری در تغییر و بهبود واقعیت موجود ندارد و از قبح و زشتی آن نمی‌کاهد. کارگری که از صبح تا شب، تمام زندگی و فعالیت روزانه‌اش با زباله و پسماند گره خورده و تمام هستی و وجودش به همین بعد تقلیل یافته، واقعیت زندگی‌اش دقیقاً در همین واژه عینیت می‌یابد؛ زباله‌گرد، آشغال جمع‌کن. بدون تلاش در تزیین و آراستن کلام، این واژه‌ها باید هربار مثل پتک بر گوش خواننده فرود بیاید، تا هربار زشتی و زندگی مناسبات و ساختارهای بوجود آورنده خود را زنده و عیان کنند. بنابراین ما نیز در این گزارش از همین واژه استفاده خواهیم کرد.

زباله‌گردها بر اساس وزن زباله‌هایی که جمع‌آوری می‌کنند حقوق می‌گیرند، پلاستیک راکیلویی ۲۰۰۰ تومان، کارتن و کاغذ کیلویی ۸۰۰ تومان و آلومینیوم و شیشه را به قیمت‌های بالاتر از آنها می‌خرند. به طور میانگین هر کیلو زباله‌ای که جمع‌آوری می‌شود، تقریباً ۱۵۰ تومان می‌ارزد. با این اوصاف زباله‌گردی که روزانه بین ۱۲ تا ۱۵ ساعت کار می‌کند، برای آن که روزانه درآمدی حدود ۷۰-۸۰ هزار تومان داشته باشد، حداقل باید ۵۰ تا ۶۰ کیلوگرم زباله جمع کرده باشد. طبیعتاً هرچه وزن زباله جمع‌آوری شده بیشتر باشد، پول بیشتری گیر زباله‌گردها می‌آید. همین موضوع باعث میشود کودکان و نوجوانان زباله‌گرد برای ده، بیست هزار تومان حقوق بیشتر، بعضاً تا ۸۰ کیلوگرم بار را در پیاده‌روی‌های طولانی به دوش بکشند. از این رو قامت اکثرشان، از کودک تا بزرگسال، خمیده است و دیر یا زود دچار مشکلات ستون فقرات می‌شوند. زباله‌گردها

بخش اول**مبارزه با فقر،
تبعیض و
ناابرابری**

گونه ابزار بهداشتی شروع به تفکیک زباله‌ها می‌کند. صاحبان گاراژها به غریبه‌ها اجازه بازدید نمیدهند، حتی بعضی از کودکان زباله‌گرد می‌گویند گاهی خود آنها را هم به داخل گاراژ راه نمیدهند و مجبورند از در و دیوار و به صورت پنهانی وارد شوند. از این رو، برای پرسوجو درباره وضعیت اسکان کودکان در داخل این گاراژها به سراغ یکی از اعضای جمعیت امام علی رفتیم که مسئول طرح پژوهشی درباره وضعیت کودکان زباله‌گرد در این نهاد است.

مازیار فر می‌گوید: «این گاراژها در نقاط مختلفی از جمله شادآباد، یافتآباد، پاسگاه نعمتآباد، فرحزاد، شهر قدس، کهریزک، شهریار، رباطکریم، قرچک و پیشوا پراکنده‌اند. سال ۹۶ وقتی در گاراژها را به روی ما باز کردند با وضعیت عجیبی روبرو شدیم. متوجه شدیم کودکان در اتاقک‌هایی میان زباله‌ها زندگی میکنند و انواع و اقسام جانوران مودی و کثیف در محل زندگی‌شان پیدا می‌شود. به طوری که حتی آثاری از گاز گرفتگی توسط موش میان‌شان

به دو صورت کار می‌کنند؛ یا مستقیماً توسط پیمانکاران شهرداری استخدام می‌شوند، یا برای صاحبان گاراژهای مخصوص جمع‌آوری و بازیافت زباله کار می‌کنند. به گفته مجید فراهانی عضو شورای شهر تهران، در این شهر حدود ۱۴ هزار زباله‌گرد وجود دارد که از این تعداد ۴۷۰۰ نفر یعنی یک سوم آن کودک هستند. گرچه در نبود سازوکارهای بازرسی و تحقیقاتی قابل استناد در خصوص وضعیت این افراد، این آمار و ارقام را به هیچ وجه نمیتوان جدی گرفت، با این حال بنا به اظهارات و بررسی‌های بخشی از نهادهای خیریه کودکان میتوان گفت بخش بزرگی از کودکان زباله‌گرد (بیش از پنجاه درصد آنها) در همان گاراژهای تفکیک زباله زندگی میکنند. نوجوانان زباله‌گرد بعد ۱۰-۱۲ ساعت پرسه زدن در خیابان‌های شهر و سرک کشیدن در سطل‌های زباله به این گاراژها سرزیر می‌شوند و در آنجا کار تفکیک زباله تازه شروع می‌شود. هر کس بر سر زباله جمع کرده خود می‌نشیند و بدون دستکش و ماسک و هیچ

دیده میشود. کودکان وقتی شبها به این گاراژها میرسند، آنقدر خستهاند که با آسیب جانوران بیدار نمیشوند. از اینرو هپاتیت، سل، حصبه و انواع بیماریهای عفونی میانشان شایع است.» سوسن مازیارفر در مصاحبه با خبرنگارمه‌مقابله با فقر و فساد درباره زندگی روزمرهٔ این کودکان میگوید: «کار این کودکان هر روز صبح ساعت ۸ شروع میشود. آنها با وانتهایی به مناطقی که باید بروند، فرستاده میشوند. برخی موارد بوده است که این وانتها چپ کردهاند و کودکان دچار مشکلات جدی مثل شکستگی ستون فقرات شدهاند. این در حالیست که این کودکان از هیچ پوشش درمانی برخوردار نیستند و مشکلات این‌چنینی به راحتی منجر به مرگ آنها میشود. زباله‌گردها در خیابان نیز در امنیت نیستند؛ با آنکه کودکان زباله‌گرد توسط صاحبان گاراژها به کار گرفته میشوند و صاحبان گاراژها بابت هر کدام از این کودکان ماهانه مبلغی معادل ۱ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان به پیمانکار پرداخت میکنند، اما مأموران شهرداری آنها را توقیف میکنند و کودکان برای در امان ماندن از آزار آنها باید مبلغ ۲۰۰ تا ۴۰۰ هزار تومان پرداخت کنند که کارت مخصوصی بهشان داده شود. موارد بسیاری از آزارهای کلامی تا جسمی و فیزیکی کودکان به دست این مأموران ثبت شده است. حتی در برخی موارد، مأموران کودکان را سوار ماشین خود کرده و در بیابانهای خارج شهرها کردهاند.»

از این فعال حقوق کودکان دربارهٔ موفقیت و نتایج طرح تحقیقی و پژوهشی که جمعیت امام علی درباره کودکان زباله‌گرد انجام داده است، می‌پرسیم: «سال ۹۶ نتایج تحقیقاتمان را که حاصل گفتگو با چند هزار کودک زباله‌گرد و بازدید از محل زندگی آنها بود، به ارگانهای ذیربط مثل شهرداری، وزارت بهداشت، وزارت کار ارائه دادیم. ابتدا از اساس منکر وجود این کودکان میشدند و میگفتند ما کودک زباله‌گرد نداریم، اینها زباله‌دزد هستند. اما بعد از اثبات فاجعه و بازدید مسئولین از این گاراژها تنها نتیجه این بود که شهرداری فهمید در این ماجرا کلاه بزرگی سرش رفته است و مزایده‌ها را به قیمتی به مراتب پایینتر از قیمت واقعی برگزار کرده است. تحقیق ما گرچه باعث هیچ بهبودی در وضعیت زندگی زباله‌گردها و علی‌الخصوص کودکان نشد، اما برای شهرداری این منفعت را داشت که قیمت واگذاری مناطق را تا چندین برابر افزایش دهد. حتی شنیده‌ایم که شهرداریها امسال مستقلاً کارشناسی را برای تخمین ارزش زباله‌های هر منطقه استخدام کردهاند.» او در پایان میگوید: «روشهای جایگزین و آزمایش شده و موفق بسیاری برای تفکیک زباله وجود دارد اما پولی که در این میان رد و بدل میشود، آنقدر زیاد است که ناممکن است در آینده نزدیک معضلات و مشکلات زباله‌گردها حل شود.»

زباله‌گردها اگر گهگاهی موضوع بحث قرار می‌گیرند، بخاطر نمای زشتی است که به شهر می‌دهند. آن‌ها چهرهٔ شهر را زشت می‌کنند، حضورشان در معابر با آن‌گونه‌های کثیف و

پیر از زباله و ظاهر ناآراسته‌شان، ممکن است به چهره آراسته و لاکچری شهر خلل وارد کند و حال شهروندان را مشمئز سازد. مسئله زباله‌گردها تا آن‌جایی مسئله است که در سطح شهر حضور دارند؛ اگر به طریقی بتوان از شر حضور عریان‌شان در شهر خلاص شد، دیگر مسئله‌ای باقی نمی‌ماند. از همین روست که هر از چندگاهی مسئولین چندین نهاد و سازمان دور هم می‌نشینند و طرح و مصوبه‌ای برای پاکسازی خیابان‌های شهر از دست این عناصر مزاحم و اضافی صادر می‌کنند. همین چند ماه پیش در یکی از این دست جلسات که جهت سازماندهی کودکان کار و زباله‌گرد کرج با حضور شهرداری و نیروی انتظامی کرج برگزار شده بود، مقرر شد هر هفته «۱۰ نفر» از این کودکان جمع‌آوری و برای تعیین تکلیف، با همکاری مرکز غربالگری کودکان کار و خیابان کرج، به اداره کل بهزیستی استان تحویل داده شوند. حتی اگر قرار بود برای پاکسازی خیابانها از یکی از اینها شهری هم تصمیم گرفته شود، لازم بود درایت بیشتری به خرج داده شود، چه برسد برای جمع‌آوری ۱۰ موجود زنده که باید نام انسان بر آنها گذاشت (به خود ادبیات و شیوهٔ مواجههٔ این دست مصوبات با این پدیده‌های اجتماعی توجه کنید: جمع‌آوری، هفته‌های ۱۰ کودک).

این در حالی است که کاملاً روشن است که برای درک واقعیت زباله‌گردی باید به عوامل بوجودآورندهٔ آن، یعنی به سیاست‌گذاری‌های شهرداری‌ها و مناسبات قدرت حاکم بر آن رجوع کرد. شهرداری‌ها، پیمانکاران و زباله‌گردها سه ضلع اصلی معضل زباله‌گردی به شکل موجود آن هستند. شهرداری‌ها برای واگذاری امتیاز تفکیک زباله‌های هر منطقه مزایده‌ای برگزار می‌کنند. قیمت‌گذاری‌ها متناسب با منطقه مورد نظر صورت می‌گیرد، به این ترتیب که امتیاز تفکیک مناطق شمال شهر با قیمت‌های بالاتری به مزایده گذاشته و به پیمانکاران واگذار می‌شود. گزارش‌های رسمی و غیررسمی حاکی از آن است که پول‌های هنگفتی در این حوزه جابجا می‌شود و گردش مالی در حوزهٔ پسماند به طرز عجیبی بالاست. کوروش آصف وزیری، شهردار و پژوهشگر شهری در نشست تخصصی آسیب‌شناسی زباله‌گردی در تهران که چند ماه قبل در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی برگزار شد، گردش مالی پسماند خشک شهر تهران را در سال ۹۷، ۲ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان برآورد کرد که از این میزان، سهم شهرداری ۳۰ درصد و سهم جمع‌آوری غیررسمی ۷۰ درصد بوده است. زباله‌گردی صنعت پرسودی است که ثروت زیادی در آن جابجا می‌شود، مبلغ تقریبی‌ای که یک پیمانکار برای حق امتیاز بازیافت پسماندهای یک منطقهٔ شهری در تهران پرداخت میکند، ماهانه ۳ میلیارد تومان است که به گفته برخی از پژوهشگران این مبلغ نیمی از هزینه‌های شهرداریها را پوشش میدهد. بنابراین چرایی این موضوع را که زباله‌گردی طی چندین سال گذشته تا این حد فراگیر شده است، باید در مناسبات اقتصادی حاکم بر این پدیده و به اصطلاح در گنجی

بخش اول
**مبارزه با فقر،
تبعیض و
نابرابری**

که از قبل رنج زباله‌گردها برای پیمانکاران و شهرداری‌ها و سایر ذی‌نفعان حاصل می‌شود، جستجو کرد.

البته این موضوع را نباید از نظر دور داشت که اوضاع نابه‌سامان اقتصادی و وجود فقر و بیکاری گسترده در کشور در رانده شدن اقشار فرودست به سمت زباله‌گردی نقش بسزایی داشته است. در گفتگو با زباله‌گردها گرچه اکثریت آن‌ها بخصوص افراد بزرگسال از وجود انگلی پیمانکاران و واسطه‌ها شاک می‌بودند، اما از این موضوع نیز که شیوه فعلی بازیافت زباله به نحوی تغییر کند که آن‌ها همین کار را هم از دست بدهند، اظهار نگرانی می‌کردند. بازیافت زباله و پسماند به شکل موجود آن به عریان‌ترین شکل ممکن منطق جنگل را بازنمایی می‌کند که در آن موجودات ضعیف‌تر توسط موجودات قوی‌تر بلعیده می‌شوند. زباله‌گردهایی که در خیابان‌ها پرسه می‌زنند، آخرین حلقه و معلول نهایی این سیستم مافیایی و پیچیده‌اند که قربانی صاحب‌گاراژهای خرد، دلال‌های جزء، پیمانکاران و شهرداری‌ها می‌شوند. شهرداری با پیمانکاران قرارداد می‌بندد. پیمانکار اصلی و پیمانکاران رده سوم و چهارم چه نیروی کاری ارزان‌تر از کودکان می‌توانند داشته باشند که چون کودک هستند نمی‌توانند حق خود را مطالبه کرده و حتی از خود دفاع کنند. همین است که برخی پیمانکاران شهرداری‌ها به صورت گسترده از این کودکان استفاده می‌کنند. همین چند سال پیش بود که فیلمی از بریدن گوش یکی از این کودکان زباله‌گرد به دست یک پیمانکار منتشر شد. شهرداری‌ها و نهادهای سیاست‌گذاری شهری به خوبی از وضعیت زندگی و معیشت این زباله‌گردها آگاهی دارند، یا دست‌کم اگر کوچکترین اراده‌ای در کار باشد، آگاهی از این وضعیت اصلاً دشوار نیست. با این وجود هیچ نهاد و دستگاهی تمایلی ندارد به این مسئله ورود کند، چرا که به گفته برخی از مسئولین ورود به این مسئله و صحبت از تغییر سازوکارهای بازیافت زباله و پسماند، موضوع خطرناک و دردسرسازی است.

*زهره نجفی، دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی

کتاب «ضرورت مبارزه با پدیده فقر و نابرابری در ایران» تالیف دکتر سعید مدنی، جرم‌شناس و پژوهشگر مسائل اجتماعی، که در پنج فصل کلی تنظیم شده است، با پیش‌گفتاری از دکتر حسین راغفر، اقتصاددان و پژوهشگر حوزه‌ی فقر و نابرابری، توسط انتشارات آگاه در پاییز ۱۳۹۴ در ۱۱۰ نسخه به چاپ رسیده است.

نویسنده علاوه بر اینکه قصد داشته تا مسئله‌ی فقر و نابرابری را با رویکردی جامعه‌شناسانه مورد بررسی قرار دهد، در پی آن بوده است که علل ناکام ماندن سیاست‌های اقتصادی دولت‌های جمهوری اسلامی را که در قالب برنامه‌های توسعه ارائه می‌شده است مورد تحلیل و واکاوی قرار دهد و بررسی کند که چرا علیرغم وجود قوانین شفاف و صریح چه در قانون اساسی کشور و چه در سایر قوانین در خصوص ضرورت فقرزدایی، این سیاست‌ها به سرانجام مطلوبی نرسیده‌اند. البته این کتاب، فقط تا پایان برنامه‌ی چهارم توسعه را بررسی کرده و برنامه پنجم که از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ اجرایی شده، در این کتاب منظور نشده است.

مدنی در مقدمه‌ی کتاب «ضرورت مبارزه با پدیده فقر و نابرابری در ایران» در مورد انگیزه و دغدغه‌ی شخصی‌اش از پرداختن به این موضوع می‌گوید: «حساسیت و توجه بنده نسبت به عدالت، فقر و نابرابری حاصل دغدغه و تعلق هویتی‌ام به جریانی است که همواره توسعه و بهروزی جامعه‌ی ایران را در سایه‌ی عدالت بیش‌تر آرزو داشته است، لذا دلبستگی‌ام به عدالت، موضوع و مسئله‌ای فصلی یا مقطعی نیست، آرمانی دینی، انسانی و ملی است که همه‌ی ما موظف‌ایم برای آن تلاش کنیم.» (مدنی قهفرخی، ۱۳۹۴: ۳۱)

نویسنده در وهله‌ی اول تلاش کرده است تا همه‌ی تعاریفی را که از مفهوم فقر در ایران و سایر جوامع ارائه شده است جمع‌آوری کرده و سپس به یک تعریف جامع و مانع دست پیدا کند. در فصل اول این کتاب که «مفاهیم و نظریه‌ها» نام‌گذاری شده است، مؤلف پس از معرفی چند دیدگاه عمده در مورد فقر، ابتدا یک واژه‌شناسی از فقر ارائه کرده و معادل‌های این کلمه

را در فرهنگ‌های مختلف در اقصی نقاط جهان بررسی کرده است. سپس، تعریف مفهوم فقر را از رویکردهای مختلف ارائه نموده است. از تعاریف معیشتی از فقر گرفته تا تعاریف حقوق بشری، محرومیت از قابلیت‌های اساسی، آزادی انتخاب و فرصت‌های برابر، از تعاریفی که در مورد فقر مطلق و نسبی شده تا شاخص‌هایی که برای سنجش مفهوم فقر (فقر شدید، فقر مطلق، فقر نسبی، فقر قابلیت، فقر انسانی و...) به کار رفته‌اند را یک به یک معرفی نموده است. در این بخش، تازه می‌توان دریافت که حدود هجده شاخص مختلف برای سنجش فقر وجود دارد و همین امر کافی است تا هر گونه نگرش ساده‌انگارانه و تک‌شاخصی برای محاسبه و سنجش فقر زیر سوال برود.

در بخش «نظریه‌های فقر و نابرابری»، سه رویکرد اصلی جامعه‌شناختی که بیش از سایر رویکردها به مسئله‌ی فقر و نابرابری پرداخته‌اند شرح داده شده است: رویکرد کارکردگرا، رویکرد تضاد و رویکرد کنش متقابل نمادین.

مؤلف از نظریه‌های مکاتب اقتصادی در خصوص فقر و نابرابری نیز غافل نمانده است و از آنجایی که این مکاتب را در بررسی مسئله‌ی فقر قدیمی‌تر و پیرسابقه‌تر از رویکردهای جامعه‌شناسی می‌داند، تعدادی از آن‌ها را نیز معرفی می‌کند که عبارتند از: لیبرالیسم کلاسیک (خصوصاً آرای دیوید ریکاردو و رابرت مالتوس)، لیبرالیسم مدرن و آرای کسانی چون کینز، رالز و آلفرد مارشال، محافظه‌کاران و رادیکال‌ها یا دیدگاه‌های اقتصادی مارکسیستی.

نویسنده در فصل دوم مروری بر تجربه سایر کشورها در مبارزه با فقر پرداخته و فصل دوم کتاب خود را به این موضوع اختصاص داده است. او برنامه‌های مبارزه با فقر را در چهار قاره‌ی آمریکا، آفریقا، اروپا و آسیا و از هر قاره چند کشور، مورد بررسی قرار داده است. به این ترتیب که در هر کشور منتخب، تعریف فقر، گروه‌های هدف، اهداف برنامه و روش‌های اجرای برنامه به تفکیک بحث شده‌اند و در آخر، ارزیابی‌ای از هر برنامه ارائه داده است تا مشخص

شود که مسئولین تا چه حد در اجرای این برنامه‌ها موفق و تا چه حد ناموفق بوده‌اند. این فصل، تصویری نسبتاً جامع و مطلوب از برنامه‌های فقرزدایی در سراسر جهان ارائه می‌دهد، به گونه‌ای که با مقایسه‌ی آن‌ها با یکدیگر می‌توان به تفاوت‌های آن‌ها و اینکه چرا بعضی دولت‌ها در اجرای برنامه‌های خود موفق و بعضی ناکام بوده‌اند پی برد.

از فصل سوم به بعد، اثر به بستر اصلی خود یعنی ایران قرار وارد می‌شود. پیش از هر چیز نیاز است بدانیم مبارزه با فقر در قوانین و مقررات ایران چه جایگاهی دارد و تا چه حد بر آن تأکید شده است؟ نویسنده، قوانین و مقررات کاهش فقر را در سه دسته کلی تقسیم‌بندی می‌کند: قانون اساسی به عنوان مادر دیگر قوانین، قوانین مصوب قوه‌ی مقننه و مقررات و برنامه‌های دولت. اما همچنان تأکید اصلی بر مقررات و برنامه‌های دولت است. به این ترتیب که به جز قانون اساسی و موادی از آن که مستقیم یا غیرمستقیم به ضرورت برقراری عدالت و کاهش فقر و قرار دادن امکانات رفاهی برای همه‌ی اقشار جامعه اشاره دارند، همچنین سند چشم‌انداز که در سال ۱۳۸۲ پس از تصویب در مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده و سپس به قوای سه‌گانه ابلاغ شد، دیگر قوانین مانند برنامه‌ی مبارزه با فقر سال ۱۳۷۹، قانون نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی سال ۱۳۸۲، سند کاهش فقر و هدفمند کردن یارانه‌ها سال ۱۳۸۴ و برنامه‌های توانمندسازی اقتصادی زنان خودسرپرست و سرپرست خانوار، همگی قوانین و برنامه‌های مصوب دولت بوده‌اند.

یکی از مهم‌ترین سیاست‌های اقتصادی دولت‌ها در جمهوری اسلامی، در قالب «برنامه‌های توسعه» است که از سال ۱۳۶۸ و پس از پایان جنگ تحمیلی در ایران آغاز شد. از آنجایی که این برنامه‌ها مفصل بوده و تحلیل و ارزیابی آن‌ها نیز بسیار اهمیت دارد، مولف حجیم‌ترین فصل کتاب خود را به لحاظ تعداد صفحات به بررسی و نقد برنامه‌های توسعه، از برنامه‌ی اول تا چهارم اختصاص داده است.

جمع‌بندی مدنی در این بخش، ذیل عنوان «دست‌آورد برنامه‌های پس از انقلاب»، به طور کلی این است که برنامه‌های توسعه‌ی اول تا چهارم نتوانسته‌اند در هیچ‌یک از مناطق شهری و روستایی کاهش پایدار فقر را ایجاد کنند و چه بسا در خیلی از موارد، وضعیت فقر بدتر از قبل شده است. او مهم‌ترین دلایل ثبات یا افزایش فقر طی برنامه‌های توسعه را چنین مواردی می‌داند:

- نشناختن دقیق گروه‌های هدف؛
- توزیع نامناسب منابع که می‌تواند حاصل منابع مالی یا نبود روشی مشخص و عملی برای هدفمند کردن حمایت‌ها باشد؛
- عملکرد نامطلوب اقتصاد کشور که موجب کاهش سطح رفاه در زندگی افراد می‌شود؛

• نبود برنامه‌ای راهبردی و جامع برای فقرزدایی و ضمانت اجرایی لازم (مدنی قهفرخی، ۱۳۹۴: ۲۸۸)

در پایان، نویسنده تحلیلی هم بر روی سازمان‌های مسئول مبارزه با فقر در ایران، پس از پیروزی انقلاب انجام داده است. او در این بخش نشان می‌دهد که سازمان‌های مختلفی پس از انقلاب ایجاد شدند که هدف اولیه‌شان مبارزه با فقر بود و دارای بودجه‌ی دولتی هم بودند، اما کمتر در عملکرد خود موفق بوده‌اند. سازمان‌هایی چون بنیاد مستضعفان، بنیاد مسکن، هلال احمر، بنیاد امور جنگ‌زدگان، بنیاد شهید، ستاد مبارزه با مواد مخدر و غیره. اما چند سازمان و دستگاهی که در مبارزه با فقر مسئولیت جدی داشته‌اند عبارتند از: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، وزارت رفاه و تأمین اجتماعی، سازمان بهزیستی کشور، کمیته‌ی امداد امام و سازمان‌ها و موسسات مردم‌نهاد. هر یک از این سازمان‌ها یا دستگاه‌ها اهدافی دارند که در این بخش، در مورد این اهداف و برنامه‌هایی که این سازمان‌ها برای رسیدن به اهداف خود در نظر داشته‌اند و نیز عملکردشان و تأثیری که بروضعیت فقر و شاخص‌های مرتبط به آن همچون سلامت، آموزش، اشتغال، مسکن و غیره داشته‌اند مورد بررسی قرار گرفته‌اند. این بخش نیز به روش فراتحلیل انجام شده و بسیاری از پژوهش‌های انجام شده در گذشته، گردآوری و بررسی شده‌اند. البته باید در این میان نقش متفاوتی برای سازمان‌های مردم‌نهاد قائل شد، چون این سازمان‌ها از بودجه‌ی دولتی برخوردار نیستند و عملکردشان نباید در چارچوب دستگاه‌های دولتی بررسی شود.

مدنی قهفرخی، سعید (۱۳۹۴)، «ضرورت مبارزه با پدیده فقر و نابرابری در ایران»، چاپ اول، تهران، انتشارات آگه

فصل اول

اخبار برگزیده هفته

حاشیه نشین نیز در آن نقش داشتند، نشان می دهد که تریبون یا جایگاهی برای شنیدن صدای این گروه برای طرح مطالباتشان وجود ندارد. برخی جامعه شناسان بر این باورند که استراتژی مسئولان در برابر حاشیه نشینان باید بر این محور باشد که آن ها را به رسمیت شناخته، غیر تلقی نکنند و برخورد سلبی و قهرآمیز نیز نداشته باشند. البته آن ها بر این نکته نیز تأکید دارند که بخشی از دلایل این گونه ناآرامی ها در حاشیه شهرها و سکونتگاه های غیر رسمی، به دلیل فقر، بیکاری و توزیع ناعادلانه امکانات شهری و... می باشد.

<http://www.iran-newspaper.com/newspaper/item/527465>

بازمانده از تحصیل ها شناسنامه دار می شوند

خبرگزاری ایسنا- ۱ آذرماه ۱۳۹۸

احمد میدری، معاون رفاه اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی | وزارت رفاه در راستای کاهش فقر آموزشی، اجرای طرح شناسایی کودکان بازمانده از تحصیل را با همکاری وزارت آموزش و پرورش از سال ۹۷-۱۳۹۶ برای بازگشت به مدرسه آغاز کرد که در همین زمینه، احمد میدری به تشریح پرونده این کودکان پرداخت. وی گفت: بنابر اطلاعات اخذ شده از وزارت آموزش و پرورش و سازمان ثبت احوال، مشخص شد که در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ تعداد ۹۸ هزار و ۳۳۹ کودک در مقطع سنی شش تا ۱۱ سال به دلایل مختلف از دسترسی به آموزش محروم ماندند. بیشترین کودکان در استان های سیستان و بلوچستان،

محبوب: خصوصی سازی کارخانه ها را تخریب و تعطیل کرد

خبرگزاری فارس- ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۸

علیرضا محبوب، دبیرکل خانه کارگر | دبیرکل خانه کارگر گفت: به تمام مسئولان هشدار می دهم که از خصوصی سازی و دفاع از آن فاصله بگیرند. امروز بخش خصوصی انگشت اتهام خود را به سمت کارگران می گیرد و آن ها را متهم به زیاده خواهی می کند. علیرضا محبوب افزود: امروز فجایع و بلایای مختلفی کارگران، بازنشستگان، بیکاران و... را تهدید می کند. یکی از این فجایع، خصوصی سازی است که روح منفعت طلبی و بوی فساد آن همه جا را فرا گرفته است. خصوصی سازی بدنه جامعه را درگیر کرده و تارأس آن پیش رفته است. وی افزود: شرکت هایی مانند بافت کار، چیت ری، ارج، آزمایش و صدها کارخانه دیگر به واسطه خصوصی سازی تعطیل شدند.

<http://fna.ir/dd8h27>

صداهایی که باید شنیده شود

روزنامه ایران- ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۸

اتفاقات روزهای اخیر در پی افزایش قیمت بنزین که بخشی از گروه های تهی دست و

تهران، خوزستان، خراسان رضوی، کرمان و آذربایجان غربی زندگی می‌کنند.

<https://www.isna.ir/news/98082919198>

ظهور ژنرال‌های ابرثروتمند نتیجه سیاست‌های نئولیبرالی است

روزنامه شرق-۲ آذرماه ۱۳۹۸

حسین راغفر، اقتصاددان | حسین راغفر خاطرنشان کرد: یکی از پیامدهای سیاست‌های نئولیبرالی، تقلیل تدریجی نقش دولت به ارائه تسهیلات به سرمایه‌گذاران به اسم آزادسازی است. یکی از پیامدهای سیاست‌های نئولیبرالی پس از جنگ، همین خصوصی‌سازی به دوستان و اقوام است که امروز شاهد به وجود آمدن ژنرال‌های ابرثروتمند هستیم؛ کسانی که در مجامع سیاست‌گذاری هم حضور دارند و صحبت از فساد در این مجامع ممنوع است. البته مشخص است که نتیجه تصمیم‌های این مجامع چه خواهد بود. وی ادامه داد: وجود نهادهای ضعیف ناشی از فقر در جامعه است؛ از همین رو، دولت‌های ضعیف در گروگان بازیگران رانتی هستند.

<http://www.sharghdaily.ir/fa/main/detail/243418>

اطلس جغرافیایی فقر در زنجان برای محرومیت‌زدایی تهیه می‌شود

خبرگزاری ایرنا-۲ آذرماه ۱۳۹۸

هدایت صفری، مدیرکل کمیته امداد امام خمینی (ره) استان زنجان | مدیرکل کمیته امداد امام خمینی (ره) استان زنجان با بیان اینکه برنامه‌های راهبردی در حوزه فقرزدایی نیازمند تهیه نقشه جغرافیایی فقر و توجه به عوامل تولید فقر در جامعه است، اظهار داشت: برای این منظور، هسته تخصصی محرومیت‌زدایی و توانمندسازی باهدف بررسی علمی ابعاد تولید فقر در جامعه و تهیه نقشه راه مناسب برای فقرزدایی، تشکیل شده است. صفری افزود: رویکرد کمیته امداد از تشکیل هسته تخصصی محرومیت‌زدایی و توانمندسازی، طراحی نقشه راهبردی و عملیاتی در حوزه توانمندسازی جامعه هدف

این نهاد با نگاه هم‌افزایی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی و اساتید دانشگاهی در این بخش است.

<http://www.irna.ir/news/83564988>

واریز بسته حمایت معیشتی دولت

خبرگزاری ایسنا-۳ آذرماه ۱۳۹۸

واریز بسته حمایت معیشتی دولت در سه نوبت و در روزهای ۲۷ آبان، ۲۹ آبان و دوم آذرماه برای ۶ میلیون ایرانی برحسب بعد خانوار واریز شد و شب گذشته وزارت رفاه اعلام کرد جاماندگان می‌توانند از ساعت ۸ صبح امروز (۳ آذر) درخواست خود را در کد دستوری #۶۳۶۹* ثبت کنند. همچنین، سخنگوی ستاد شناسایی مشمولان طرح حمایت معیشتی وزارت رفاه ضمن ابراز این مسئله که جای نگرانی برای مردم وجود ندارد و مهلت ۱۰ روزه‌ای برای ثبت درخواست تعیین کرده‌ایم، تأکید کرد که نیازی به مراجعه حضوری مردم به هیچ دستگاه و ارگانی نیست.

<https://www.isna.ir/news/98090301576>

۱۷۰ هزار معلم فاقد مسکن خانه‌دار می‌شوند

روزنامه شرق-۳ آذرماه ۱۳۹۸

در مراسمی با حضور وزیران راه و شهرسازی و آموزش و پرورش، تفاهم‌نامه ساخت ۱۷۰ هزار واحد مسکونی برای فرهنگیان فاقد مسکن امضا شد. به گزارش تسنیم، قرار است در قالب تفاهم‌نامه و با مشارکت ارگان‌های مختلف دولتی، برای ۱۷۰ هزار معلم فاقد مسکن در سراسر کشور واحدهای مسکونی احداث شود. علی‌الهیارتزکمن، معاون برنامه‌ریزی و توسعه منابع وزارت آموزش و پرورش، در این باره به تسنیم گفت: در راستای قانون تأمین مسکن فرهنگیان و سند تحول بنیادین، تکالیفی برای مجموعه دستگاه‌های دولتی برای خانه‌دار کردن فرهنگیان مشخص شده است.

<http://www.sharghdaily.ir/fa/main/detail/243438>

ثبت آزار جنسی خیابانی روی نقشه

انصاف نیوز- ۶ آذرماه ۱۳۹۸

طبق آمار سال ۹۷، سازمان بهزیستی ۴۹ درصد از زنان ایرانی آزار جسمی و فیزیکی، ۲۶ درصد عاطفی و روانی و کلامی و ۲۲/۲ درصد آن‌ها آزارهای اجتماعی و اقتصادی دیده‌اند. خیابان یکی از جولانگاه‌های خشونت علیه زنان است. حالا «هرس واچ» یا همان «دیده بان آزار، آگاهی بخشی و مقابله با آزار خیابانی و آزار در فضای عمومی»، راه خاص خود را در مبارزه با این معضل در پیش گرفته است. مهتاب محمودی یکی از دبیران «هرس واچ» می‌گوید: روایت‌های ثبت‌شده روی نقشه توسط کسانی که مورد آزار بوده‌اند، می‌توانند در شناسایی نقاط ناامن شهر کمک‌کننده باشند.

<http://www.ensafnews.com/200657>

تنها ۳ درصد دختران کشور بازمانده از تحصیل هستند

خبرگزاری مهر- ۶ آذرماه ۱۳۹۸

معصومه ابتکار، معاون امور زنان و خانواده رئیس‌جمهور | معاون امور زنان و خانواده رئیس‌جمهور گفت: وضعیت سواد زنان از ۳۴ درصد در سال ۱۹۷۶ به ۸۹ درصد در ۲۰۱۹ افزایش یافته و در حالی که در سال ۱۹۷۶ حدود ۳۸ درصد دختران ایران بازمانده از تحصیل بودند، اکنون این رقم به حدود ۳ درصد در مناطق دورافتاده رسیده است. همچنین روندها در پیشرفت‌های تحصیلی زنان به آنجا رسیده که در سال‌های اخیر، نسبت ورودی دختران و پسران به دانشگاه‌ها، ۶۰ به ۴۰ افزایش ورود دختران را نشان می‌دهد.

<http://mehrnews.com/news/4782632>

فصل دوم

سایر اخبار هفته

حقوق کودکان، گفت: خشمی که کودک فقیر نسبت به کودکان ثروتمند دارد، موجب تمایز و تعارض اجتماعی می‌شود و بخشی از حقوق کودک در جامعه‌ای که در آن نابرابری وجود دارد، از بین می‌رود. یزدانی با بیان اینکه تعداد کودکان خارج از چرخه تحصیل حدود یک میلیون برآورد می‌شود، تصریح کرد: بخشی هم که وارد مدارس می‌شوند، دچار این بحران هستند. مدارس غیرانتفاعی بسیار گران قیمت هستند؛ مانند مدرسی که تا ۱۰۰ میلیون تومان در سال شهریه می‌گیرند. مدارس دیگری هم هستند که کودکان در ساختمان‌های خشتی و روی حصیر درس می‌خوانند.

https://www.ilna.news/fa/tiny/news-836664

وظیفه دولت، کنترل عاقلانه و نه دستوری قیمت‌ها

خبرگزاری فارس - ۳۰ آبان‌ماه ۱۳۹۸

محمد‌هادی جامعی، سخنگوی حزب اراده ملت | سخنگوی حزب اراده ملت، گفت: دولت باید با کنترل عاقلانه و نه دستوری، مانع از افزایش بیش از ۲ درصدی قیمت‌ها شود. جامعی با اشاره به گرانی بنزین، افزود: از ابتدای دولت دوازدهم تاکنون حدود ۲۵ تا ۳ درصد دستمزدها افزایش یافته و این در حالی است که در دو سال اخیر، هزینه‌های قشر حقوق‌بگیر، سه برابر شده است. وی با بیان اینکه طبق اعلام مرکز آمار، برای دهک اول از مهر ۹۶ تا ۹۸ شاخص قیمت مصرف‌کننده ۶۷/۷ درصد افزایش پیدا کرده، اظهار داشت: این به معنای فشار بسیار زیاد بر اقشار مختلف است و پیرو آن، فاصله طبقاتی زیادی ایجاد شده است.

http://fna.ir/dd8ham

حسینی: عدالت آموزشی در خدمت به دانش‌آموزان استثنایی تجلی می‌یابد

صبح تهران - ۳۰ آبان‌ماه ۱۳۹۸

سید جواد حسینی، معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور | معاون وزیر آموزش و پرورش گفت: جلوه‌گاه و نمود عدالت آموزشی، در خدمت به دانش‌آموزان استثنایی است. حسینی افزود: افزایش ضریب نفوذ کمی و کیفی اقدامات و خدمات آموزشی در حوزه آموزش و پرورش استثنایی، از مهمترین اهداف برنامه‌های این سازمان است و برنامه اصلی در آموزش و پرورش استثنایی، سند تحول بنیادین و تلاش در جهت تحقق آن است. حسینی با بیان اینکه سند تحول آموزش و پرورش دو جوهره اصلی عدالت و کیفیت را با هم و در کنار هم دارد، افزود: تعلیم و تربیت تمام ساحتی نیز در رأس این دو جوهره قرار گرفته است.

http://sobhtehran.ir/fa/pages/?cid=105685

از شهریه ۱۰۰ میلیونی مدارس تا یک میلیون کودک خارج از چرخه تحصیل

خبرگزاری ایلنا - ۳۰ آبان‌ماه ۱۳۹۸

فرشید یزدانی، مدیرعامل انجمن حمایت از حقوق کودکان | مدیرعامل انجمن حمایت از

احتمال آغاز مجدد ثبت نام مسکن ملی تادو روز آینده

خبرگزاری ایرنا- ۳ آذرماه ۱۳۹۸

محمود محمود زاده، معاون مسکن و ساختمان وزیر راه و شهرسازی | محمود محمود زاده، معاون مسکن و ساختمان وزیر راه و شهرسازی گفت: ثبت نام مسکن ملی در سامانه از دو روز آینده دوباره از سر گرفته می شود. متقاضیان ثبت نام در طرح اقدام ملی و افراد تحت تکفل باید فاقد زمین مسکونی یا واحد مسکونی از روز اول فروردین ماه سال ۸۴ به بعد باشند و پس از پیروزی انقلاب اسلامی از امکانات نهادهای عمومی غیردولتی مربوط به تأمین مسکن شامل زمین، واحد مسکونی و یا تسهیلات یارانه ای خرید و یا ساخت واحد مسکونی استفاده نکرده باشند. به عبارتی، فرم «ج» در استعلام از سامانه مربوطه باید سبز باشد.

<http://www.irna.ir/news/83566690>

زندگی زنان آسیب دیده در کتاب «سرنوشت شهرزاد»

خبرگزاری ایرنا- ۴ آذرماه ۱۳۹۸

کتاب «سرنوشت شهرزاد» نخستین اثر «مژگان صادقی»، نویسنده اهل خمین است که به شرح زندگی زنان آسیب دیده و ظلمی که بر آنان می رود، پرداخته است. این رمان اجتماعی در ۹ فصل با عنوان های شهرزاد، تهران، ازدواج، مهرداد، تولد، راز مهرداد، پیشنهاد، جدایی و تیر خلاص نوشته شده است. سرنوشت شهرزاد، از خلال داستانی واقعی زندگی زنانی را به تصویر می کشد که فقر و بی مسئولیتی همسران خود را تحمل می کنند و شهرزاد، شخصیت اصلی داستان که به دلیل قتل در زندان است، زندگی سراسر مشقت خود را بیان می کند.

<http://www.irna.ir/news/83565330>

نصف یارانه بنزین در کشور توسط ۳ دهک بالا مصرف می شود

خبرگزاری تسنیم- ۲ آذرماه ۱۳۹۸

ساسان شاه ویسی، استاد دانشگاه | یک کارشناس اقتصادی گفت: از ۱۲۳ هزار میلیارد تومان یارانه بنزین در کشور حدود نصف این رقم یعنی ۶۷ هزار میلیارد تومان آن توسط سه دهک بالای جامعه مصرف می شود. شاه ویسی گفت: اصلاح قیمت حامل های انرژی همچون بنزین، هزینه هایی دارد و باید آن ها را از قبل به صورت دقیق مشخص کرد. وی با بیان اینکه در این طرح، قیمت ۳۰۰۰ تومان برای بنزین آزاد در نظر گرفته شده است، ادامه داد: دولت باید توضیح دهد این رقم ۳ هزار تومان بر اساس چه معیارهایی انتخاب شده است؟ آیا این قیمت بر اساس درآمد خانواده ها محاسبه شده یا قیمت بین المللی بنزین یا میزان ارزش پول ملی کشور؟

<https://tn.ai/2145201>

سامانه جامع روابط کار و چالش قرارداد موقت

کسب و کار نیوز- ۲ آذرماه ۱۳۹۸

سامانه جامع روابط کار نمی تواند اصلی ترین مشکل بازار کار ایران یعنی قراردادهای موقت را رفع کند. عبدالله مختاری، کارشناس روابط کار می گوید: بر اساس قانون باید نسخه ای از قرارداد در اختیار وزارت کار قرار گیرد و حالا سامانه جامع روابط کار سازوکار آن را فراهم آورده است؛ اما وقتی قرار باشد عنوان کنیم که به صرف ایجاد چنین سامانه ای، مشکلاتی مانند تعدیل نیرو، ترس از اخراج و حتی تضییع حقوق کارگران رفع می شود، به بیراهه رفته ایم. ایجاد سامانه جامع روابط کار مثل آب بندی است که جلوی سیلاب درست می کنیم ولی این آب بند توانایی جلوگیری از سیلاب را ندارد.

<https://plink.ir/USoMd>

کارگران کوره‌پزخانه‌ها زیرشلاق خشونت

پنهانی به نام «فقر»

خبرگزاری ایلنا- ۵ آذرماه ۱۳۹۸

کارگران کوره‌پزخانه‌ها اغلب جمعیت حاشیه‌نشین هستند و در شرایط بسیار سختی کار می‌کنند. اغلب‌شان حتی بیمه هم نیستند. به گزارش خبرنگار ایلنا، کوره‌پزخانه‌هایی که فقیرترین کارگران حاشیه‌های تهران را در خود جای داده‌اند، یک به یک تعطیل شدند و کارفرماها ترجیح دادند پول خود را به مشاغل پرسودتری ببرند. کارگرانی که بیکار می‌شدند هم به سمت مشاغلی که به سختی می‌توان نام شغل بر آن‌ها گذاشت، سرازیر شدند. دستفروشی تنها راه معیشت این کارگران بود. خیلی از آن‌ها حتی خودرویی برای مسافرکشی نیز نداشتند. آن‌ها را باید در جمعیت عظیم بیکاران به حساب آورد.

<https://www.ilna.news/fa/tiny/news-838508>

ارسال ۱۰ کانکس آموزشی به مناطق سخت‌گذر دزفول نیازمند بالگرد است

خبرگزاری ایرنا- ۶ آذرماه ۱۳۹۸

دانش‌آموزان مناطق سخت‌گذر و کوهستانی دزفول این روزها چشم انتظار ۱۰ کانکس آموزشی هستند که ارسال آن‌ها فقط با بالگرد امکان‌پذیر است. به گزارش ایرنا، افزون بر ۷۰ درصد از وسعت شهرستان دزفول را بخش‌های کوهستانی و سخت‌گذری تشکیل می‌دهند که به علت دسترسی دشوار از کمترین امکانات بی‌بهره‌اند و دانش‌آموزان آن در فقر امکانات به سر می‌برند. طبق هماهنگی‌های صورت گرفته، قرار است ۱۰ کانکس آموزشی به مناطق سخت‌گذر شهرستان دزفول ارسال شود تا بخشی از مشکلات و کمبودهای آموزشی دانش‌آموزان عشایری این شهرستان برطرف شود.

<http://www.irna.ir/news/83570681>

تله فقربین نسلی مسئله دولت و مجلس

باشد

پایگاه خبری اتاق بازرگانی- ۴ آذرماه ۱۳۹۸

علی سرزعی، اقتصاددان و عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی | دولت می‌تواند منابعی را از قشرهای فرادست بگیرد و در اختیار فرودستان قرار دهد. شاید فرادستان در ابتدای این بازسازی اقتصادی به دولت گلیه کنند، اما مسئولان باید آن‌ها را توجیه کنند. همچنین، بسیاری از کودکان اگر از فقر نجات پیدا کنند، می‌توانند استعدادهای خود را به نمایش بگذارند و در آینده همه را منتفع کنند؛ اما در صورتی که بازتوزیع اتفاق نیفتد، تله فقر بین نسلی رشد می‌کند، استعدادهای شکوفا نمی‌شود و در نهایت باید منتظر افزایش بزهکاری، زورگیری، دزدی، اعتیاد، پیوستن افراد به گروه‌های تروریستی و جاسوسی و... باشیم که در این صورت کل جامعه، از جمله پولدارها ضرر می‌کنند.

<http://otaghiranonline.ir/news/31201>

ساختار اقتصاد جهانی در سال آینده هم شکننده خواهد بود

خبرگزاری فارس- ۴ آذرماه ۱۳۹۸

مؤسسه رتبه‌بندی مودی گزارش داد که اقتصاد جهانی طی سال جاری، شاهد پایین‌ترین میزان رشد از سال ۲۰۰۹ بدین سو و رکود بزرگ جهانی بوده است. این مؤسسه می‌گوید انتظار می‌رود با توجه به افزایش ریسک اعتباری کشورها و شرکت‌ها، سال آینده نیز اقتصاد جهانی شکننده باشد. اگرچه این مؤسسه برای سال ۲۰۲۰ رکود در اقتصاد جهانی پیش‌بینی نکرده است، اما هشدار داده که با توجه به تأثیرات جهانی و عدم اطمینان در سیاست‌های تجاری کشورها، ریسک این مسئله رو به افزایش است. در گزارش مؤسسه مودی آمده است: ریسک رکود در اروپا و آمریکا بالا خواهد بود.

<http://fna.ir/ddojc>

خبرنامه
مقابله با فقر
و نابرابری

مبارزه با فقر،
تبعیض و
نابرابری

توانمندسازی

محرک: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه
پشتیبان: معاونت رفاه اجتماعی
خبرنامه: مقاله بافستاد و فقر

 <https://www.instagram.com/iranbssc/>

 <https://t.me/IranBSSC/>

 <https://www.aparat.com/IranBSSC>

 <https://www.linkedin.com/company/iranbssc/>

 <http://iran-bssc.ir/feed/>